

Scenă din spectacolul
Mereu învinși

Constantin PARASCHIVESCU

Vremea musicalului

Cu un an în urmă, la a opta ediție a Festivalului Național de Revistă de la Constanța, compozitorul Horia Moculescu pleda pentru genul modern al *musicalului*, mai complex și mai răspândit acum în lume datorită cinematografului și televiziunii. Bine, dar tradiția noastră e de revistă, se spunea, să-i menținem specificul și s-o dezvoltăm cu mijloacele cunoscute care i-au asigurat faima, cândva, la „Cărăbuș” și la „Alhambra”. Tănase și Vlădoianu se duceau la Paris, aduceau de acolo decoruri și costume și realizau spectacole de mare montare, cu fast și vedete. *Musicalul* e peste ocean... Ei bine, acum trece oceanul și cucerește tot mai mult lumea, nu numai prin fast și vedete, ci printr-o idee care

direcționează scenele către o poveste, cu personaje și întâmplări gustate nu numai pe Broadway. Convins de asta, Horia Moculescu și-a apropiat câțiva specialiști talentați în literatură umoristică (Dan Mihăescu), în scenografie (Dana Moraru, Dana Lăzanu), coregrafie (tânăra Victoria Bucun), versuri (poeta constănțeană Carmen Aldea Vlad) și, fructificând o idee de Ion Sapdaru, a realizat la Teatrul „Fantasio” *musicalul Sfânt și păcătoși*, care, prezentat acum la a noua ediție, a cucerit pe merit nouă premii din 12: pentru cel mai bun spectacol, regie, muzică, text, scenografie, coregrafie, interpretare (Florin Zăncescu, Mirela Pană).

Juriul, prezidat de dramaturgul Dumitru Solomon, a apreciat valoarea *dramaturgică* a ideii, ingeniozitatea și profesionalismul exemplar cu care a fost transpusă în ritmuri dinamice, moderne, registrele multiple în care evoluează protagoniștii și ansamblul (tipurile din figurație, baletul care cântă, cu rezonanțe de catedrală, alături de Monica Anghel, Mihai Sorin Vasilescu cu o savuroasă notă serafică în Sfântul imaculat Petru, replici și intonații căptușite cu finețe de tâlc, Maria Lupu ivită ca o constelație în rolul *Actriței*, exprimând profesiunea de credință cu gingășie și emoție – „toate rolurile dor/dacă vrei să fii actor”). Excelent!

Vremea musicalului e atestată și de premiul special al juriului acordat Teatrului de Varietăți „Olga Ciolacu” din Chișinău pentru spectacolul *Cherchez la femme*, inspirat după povestirea lui Ion Creangă *Ivan Turbincă*. Basm-show și-au intitulat basarabenii reprezentația, dar tot *musical* e, cu un *Adam* zis *Ivan* și o poveste „c-un *musical* și șase neveste”. Aici, *Ivan* respinge pe rând cinci pretendente și o alege pe a șasea, *Favorita* (Olga Ciolacu), care îl cucerește prin inteligență și farmecul sentimentului; dincolo, *Ion*, în pragul sinuciderii (mizeria tranziției, de unde omul „se vrea cu sufletu-n Rai, dar gândește ca-n lad”) are un răgaz de-o oră să aleagă între Rai și lad, și, după ce află cam cum e „pe dincolo” se întoarce acasă, unde e „cel mai bine... e Raiul pentru mine”. Nu întâmplător, cei doi actori, cu mină accentuat naivă, și-au împărțit premiul de interpretare masculină (Florin Zăncescu–*Ion*, Igor Caras–*Ivan*), pentru autenticitatea și pregnanța cu care și-au construit personajele. În ambele cazuri, pe o *opțiune*, între alternative. Ceea ce captează interesul, firește. Autenticitate și pregnanță dovedite și de o tânără actriță de la Baia-Mare, Nicoleta Bolca, distinsă dintr-un spectacol rușinos intitulat pompos *Cianuritta di Baja Grande* – parodie la telenovele, ratată de un text vulgar și fără pic de simț artistic.

Și în alte spectacole am sesizat semne de autenticitate în construirea unor personaje, în text și pe scenă, dar nu de pregnanță. E cazul celor patru spectacole cu texte semnate de scriitorul Cornel Udrea, *De va renaște* (Teatrul de revistă din Deva), *Barca pe maluri* (Teatrul muzical „N. Leonard” din Galați), *Clepsidra cu minutare* (Ansamblul artistic al Armatei, Secția revistă, din

Cluj-Napoca), *Mereu învinși* (Teatrul de Revistă „Majestic” din Ploiești). Un *Don Quijote* care se luptă cu prostia, mizeria morală, snobismul, corupția, carierismul și demagogia, în șarje incisive și elegante de râsu'-plânsu', ce nu stârnesc hohote din buric, ci surâsul cugetului („Păsări de noapte”, „Visul pescarului”, „Concursul”, „Alegerile”). Autorul vede personaje și destine, le schițează succint, dar nu le dezvoltă. Și ele apar și dispar mirate și grotești, lăsând o urmă de sugestie, uneori de fior, ca bobul de ciugulit din palmă. Nu ies la bătaie impetuos, nici protagoniștii n-o fac mai decis, ci temperat (Dan, Camelia și Simina Constantin, Mihai Lazăr – Cluj-Napoca; Nuami Dinescu, Mihaela Duțu – Ploiești), ezitant (Cristina Lazăr, Coco Dumitriu, Păstorel Vulcu – Deva) sau pur și simplu neștiind să citească în subtext (Paul Buță, Adina Lazăr, Luminița Panaitopol – Galați). Nu e o bătălie pierdută, ci un nucleu promițător pe drumul mai complex al genului afirmat acum, de *musical* sau cum i s-ar mai spune, și o alternativă la tradiția care pervertea, prin rutină și false veleități, sceneta, monologul, cupletul. Ca și la fixația că revista e numai muzică, dans, text. *Și idee*, mă rog frumos, care să adune în raza ei toți factorii angrenați în ispravă. Altfel, „barca” în care suie individualiști, eșuează „pe maluri” (Galați). Nu e obligatoriu ca teatrele de revistă să facă acum numai *musicaluri*. Nici nu întrunesc condițiile, toate. Ansamblurile mai mici se pot evidenția prin expresivitate cultivată, bun-gust și omogenitate (Deva, Cluj). Iar când n-o pot face și se autocenzurează, declinându-și participarea (Pitești), e un semn că edițiile festivalului au un rost consacrat artistic.

N-au fost premiați cântăreții, ceea ce nu mă miră prea mult. Dar chiar nepremiat, țin să-l menționez pe compozitorul și dirijorul Viorel Gavrilă (Ploiești, Deva), pentru seriozitate și ținută.

În ziua rezervată Piteștiului, am văzut la Teatrul „Ovidiu” *Ultimele stele* de Al. Galin, în regia lui Gheorghe Jora. Un spectacol de atmosferă, realist și grav, în care am remarcat (ca și tânăra colegă Irina Ionescu) jocul nuanțat și pregnant al Ninei Udrescu (*Anna*), Diana Cheregi (*Valentina*) și Nae Stângaciu (*Aleksandr*). În plus, eleganța caietului-program, cu informații utile și grafică „de stele” (secretar literar Anaid Tamitian).

